

nepeeski wihru, waj ari to gan peeski, bet ne tik turigu, kas war tai turet kehskas, istabas meitas un schuwejas, ta tad istatas wimu laimes paradise? Waj ne schauschalaiai, behdigi? Tahdu pahrschu redsam koi daubf dshwē, kas daschures pat pee gluschi labam eenahschanam tomehr wehl mozas ar nejauku truhkumu tadeht, ka neprot praktiski rihkotees. Wihres juhtas nelaimigs un usflata samu laulibu par slogu, tadeht ka nepeeteel nandas, ar ko nepraktisko seewinu apghadat, daisa seewischliga seewima apstausch zitas seewas, zil tas slaiti war gehrtees, zil krahschni dshwēkē eerihkot, zil omuligi noritinas tam dshwē pilniba. Starp apstauscham nu ar' gadas tahdas seewas, kuras isteel sawa krahschnaja dshwē ar daubf mafal nandas lihdselkeem, nela nelaimiga apstaudēja truhkumu zeeschot. Jo, tas luhf, ir tahdas seewas, kas emanzipetas, kuras attihstis prahs (no ta daschi lungi ta baldas, ta no uguns un negrib nela dshirbet) un darba spehja. Winas isglitijas arweenu tahfat finibas un eewehro wisu, ta labaki un derigaki rihkotees — ja newar kalpones turet, tad prot ari paschas strohdatt weiltam rotam kehki, istaba un wisa jaimieziba un tahdi ar maf nandas dshwē til krahschni, tahdi nepraktiska, darba kauniga kundsite itai eespehji dshwot seelas nandas sumas idodot. Ka laulibas laimes krahschna puke schahdas seewas mahjas wisu muhschu krahschni seew, pat par sewi saprotams, jo seewa, kuras attihstis prahs, buhs sinajusi ari iswehletees kreetnu, kad ar' ne turigu wihru, un tam ir mahda pilna fina dshwē beebre, tee ir laimigi, jo to laimes namd ir dibinats us drofcheem pamateem. Ar isweizigu, kreetnu darba spehju tee pahrewar dshwē gruhribas, sem kuras darba nespehjee sapnotaji sabruht, jo to laimes namd naw dibinats us drofcheem, stipteem pamateem, us kreetnu, nopeetnu darba spehju, bet us sapneem, us imilitin, un kad nu wehli puhsch un wehtras trato, tad tas briehtschedams faticht. Daschi lungi gan fata, nu tad tahdas seewas jau meh4 gribam, kas ir kreetnas un weillas jaimiezes, fina mahjas wisur prahitigi rihkotees un pee tam neaimirist ari isglitibu. Tahdas jau meh4 usflata, ta idealas seeweschu peenahskumu ispiditajas, jo seewetes peenahskums ir glihi mahjas kopt, weikli rihkotees kehki un istaba, derigi isleetot eenahskumus, ispalihdset wihram ar derigeem padomeem u. t. t. Meh4 itai negribam tahdas murgus dshirbet no seeweschu emanzipazijas, ka lai winas sagatawotu par patstahwigam seewetem, tam liktu wihreeschu darbus strahdat." Ar schahdeem kungeem jau war drustu labaki isikt, jo tahdu wihru, kuri ihfti f a i m n e e z i g a s, kreetnas seewas war apghadat, jau ir labi daubf, tomehr ne itdaubf, ka wifas seewetes waretu pee schahdeem wihreem tautas isjet, kur peenahskums no winam prasa itai kreetnas dshwē beebre un nama mahtes lomu. Naw jaaimirist, ka wihreeschu jau ir mafal, nela seeweschu, ka leela data no wineem paleel neprezejusee un tohbi ari leela data seeweschu paleel neprejetas. Tad lungi, eewehrojeet, ka leelum

lee'a data wihreeschu nenopelna wis til daubf, ka seewu un behrnus war usturet ir tad, kad seewa pati nepelna. Scho wihru seewom istlauffees sawadi, kad winam teiks, ka seewu peenahskums ir itai buht seewai, kopt mahju, audset behrnus, zepi un mahrit, weikli pa kehki rihkotees u. t. t., wina it sehrigi atbildes: „Ko lai wahru, ko lai zepu pa mahju, kad wihres weens newar itdaubf nopeelit, ka mums abeem un behrneem peelit?" Ta tad redsat, ka ir ari wihru seewas, kuras peenahskums sawj papreckschu nopeelit un tad til wehl zepi un wahrit. Kuresch tad nu ir tas murgotajs, seeweschu emanzipazijas weizinatajs waj tas aplawotajs? Ne tikween pilsehta no semako schkiru seewetiem peenahskums prasa, lai tas ari paschas stochdatu un sew usturu pelnitu. Lauzineezem tad ihfti newar mahjas kopschamu, ehstwahrschonu u. t. t. par weenigo peenahskumu usflati. Winam tatschu taisni jaozenschas ar wihreescheem kopā darbos no ogra rihra lihds wehlam walaram, ta ta itai maf briehtinu war tahdeem seeweschu peenahskumeem upuret, ka mahju kopscham, ehdeenu wahrscham u. t. t., misleelais laifs tam jaupure teem poscheem darbeem, kuras wihreeschi strahda. Bet ta nu juhs usflatee scho seeweschu lihfti strahdasham wihreescheem? Pee smalkateem darbeem, kas seewetiem weglaki pastrohdam, juhs tatschu tahdu seeweschu jaozenschas ar wihreescheem nosauzat par neseewischligu — bet kur swagi gruhri darbi noleez puktes, juhs tatschu neattahset, ka tas naw neseewischligi, kad seewetes tos paschus darbus strahda, ko wihreeschi. Nu tas jau ta ir no wezu wezeem laiteem parafis, ka pee weenlahrscheem taurineem naw gandrihi zitadi nekahdas isfchirschanos starp wihreeschu un seeweschu darbeem, ta itai ta, ta seewetes par tilpat daubf darba, teef, ta jau ta dehwetais mahjais dshimuns, wahjasi samafatas, nela wihreeschi. Bet zitadi weenlahrscham seewetiem neweens nepahrmet, ka winas strahda wihreeschu darbus. Winas war ka gluschi jaunus meitenes kihfti tahtu pee swefcheem koudem sew maifi pelnit — bes saweju apfardibas un eet weenas wehla nokti, neapfargatas, kur kundses tas fuhra. Tas wifis jau fen ta bijis un tadeht ta war cet. Labako schkiru seewetes nu nedrihtf strahdat weenlahrschus darbus, tee winam par kaunu, jo tas ari no wezeem laiteem parafis, ka labaku schkiru seewetiem naw wajadfigs bijis strahdat rupjus darbus, wihri winas warea peeteekschu apghadat, wehrdsenu pulka tas apfaloja — winas warea ta puktes krahschuunds lihgotees. Tagad, kur loiti sen jau grofisches, dshwēs nopeetniba arweenu wairat un wairat ari ta faulto labako schkiru seewetes aizina pee darba — dasch labas arweenu wehl newar ar scho pahrgrosibu oprast un lepni pasafa, ka muhsu seewetiem naw jostrahda — waj ar', ka seeweschu peenahskums ir itai mahju kopt, bet isglitiba winas nedrihtf ar wihreescheem jaozentees, jo tas naw seewischligi. — Bet tadeht tad tas naw seewischligi? Waj ne weenigi tadeht, ka tas lihds schim

wehl naw parafis — un wifam, kas jaunus, zil kreetnis tas ari nebuhtu bijis, arweenu ir breefmiti jaozinas, lai sew zetu laustu. Seeweschu, kas zitam tautam tahtu palat palikuschi, newar pat dsheszkew eeredset, tee negribedami no zitam tautam un jaunlaidu attihstibas un atradumeem nela finat, nu tagad no Japaneescheem, kuri eewehrojuschu tagabejo laifu prafibas — dabun kreetnu pehreenu, bet Seeweschu, luhf, newar saprast, tamdeht tas ta noteef. Dasch apluhkodomas lahrti un redsedams, ka tur kina tahda misigi leela un Japano mafina, gudro un galwu laufidams ta newar ta newar isprahtot un saprast, ka maha Japano war uswaret tahdu leelu walfti, ta kina. — Tadeht ari naw briehtums, ka pee mums newar daschi seeweschu augstakas isglitibas zeeft, kad tas studefu waj ari zitadi tahda godiga darba jaozstos, zaur ko paschas war sewi apghadat. Alfsee-dumeem un eerascham luhf leela wara! Semako schkiru seewetes, kuras jau tagad paschas par sewi gahda, ar ihfti gruhiteem darbeem nomozas. Waj tas naw muhsu seewetes? Par muhsu seewetiem, ta rahdas, tee lungi jauz itai tas seewetes, kuras no turigu tehnu rotam pahret turigu wihru rotas, teef apghadatas un laimes kshwi schuhpojas, bet tilkihfti ta tas tahda gabijeena samu apghadibu saude, tad winas laitam wairs naw sauzamas par muhsu seewetiem, naw zilweli. — Ka zitadi daschi lungi ar tahdu sparwu woretu usflahtees pret seeweschu emanzipaziju un ar tahdu lepnumu fahit, ka muhsu seewetiem naw jaozenschas usturas zihna! Tee it ir sawadi muhseneschu eeflati, aifkufchees no wineem wehrgu laiteem. — Mums schkeet, ka tatra seewete, weena alga waj ta buhtu turiga tehwa meita waj nabaga kalponite, ir tapat muhsu seewete, par kuras teefbam mums jaruhpejas, luen stahwolkis mums jaozenschas nodroschinat. Ta ta ari turigo tehnu meitam neweens newar galwot, waj tas wisu muhschu wares nobshwot turiba (neroti listenam patihf ar zilwela turibu breefmitu lomu spehlet), tad ari tas ir jaozagawo us paschusturas zihnu, jo itai ta ir ihfta manta, ko zilwels patf sewi nes, kreetna darba spehja, to tam ari neweens newar atwemt. Tadeht tad lai seewetes ar scho mantu neapdrofchinom? Zil seeweschu nepoleek bes wihra mislesibas un apghadibas, ko tas lai eesahf, ja neprot paschas par sewi gahdat? Bet tas wehl naw tas noschelojomalas, kas paleel neprejetas — ir wehl zitadas puktes, tahdas, kuras gan reis tikufschas no laulibas laimes eewehrotas, dabujufschas ari, waruht pat koi miskus wihrus, firtnigus apghaduekus, itufschas ar wihreem behrneem, ta staitseem pamateischem swehtitas, bet tad staudigais listenis tahdi pukitei usfuhitjis bahrgus wehjus un wehtras — atwehtis apghadataju, ta palikuf atraitne, bes kapitalo, no ta tahlati dshwot. Tai nu naw wis til ween sew, bet ari saweem behrneem ustura janopelna — un ta lai wina pelna, kad preeksch tam naw sagatawota? Breefmitis truhkums ka neswehres to fahschaudf no wifam pusem. Kas spehji isleil

dshwolku un labas baribas apghadashana nabadfigeem strahdneekteem esot tas wislabatais lihdselkis pret alko-holisma — schuhpibas sehrigas isplatischans. „Zilweli, kuru eefschas pofas fimifas darbibas (t. i. leela daubsumā usnemata, maf bovojofschas augtu baribas sagremo-schana), un kas ar pilnu lungi tomehr mirit badu, dabu peh4 brandwihna eedserichanas labatu ehgribu, wini sagremo labaki un juhtas omuligaki, lai gan deemscheht itai daschus godus; wini beidsot krihi brandwihna leeto-schamā par upuri." Ta jala Boker's. War peerahdit, ka tanis apghalds, kur baribai wiswairat leeto augus, peemehram kartupelus, dser ari wairat brandwihno (Baer's, 535. lap. p.). Bet to zehloni schuhpibai eespehji isnihzinat, wismaf pa datai, itai tahda wara, tohda walaim. Winas ari war apobeschot listumeem alko-hol-produlkiju — isgatowofschanu un isplatischam. To aifsch-damas, ari leelatas fahitibas beedribas rihkofschas it nopeetni, ka fahjufschas, pamatodamees us rihinateem prahjumem, ar waldbibu sakara un meh4 najufschas darit us winas darbibu sawu finamu eespaidu. Tahdi peemehri Amerika, Anglija, Franzija. Tahda zela winas fahne-gufschas labus rezultatus — panahskums zihna pret schuhpibu. Sweedrija itai tamdeht panahsti til labi rezultati fahitibas leeta, ka tur waldbiba nopeetni peedatijufschas zihna pret schuhpibu.) Winas apdomiga, asprah-tiga rihkofschanas, idodoi likumus par schenkeem, resto-raneem un wimu ihpaschneekteem, tapat ari stingrums, scho likumus isoidot, tas wifis pabalitufschas fahitibas leetu til wareni, ka paschfamee schuhpas — Sweedri ihfa laifa tikufschu par koi sohtigeem fahdim. Domaju, neweens nenoleegs, ka stipru kshreenu isplatischana wislabaki apobeschojama no waldbibas puses, ja eewehro, ka winoi til wareni eerofschu rotā, tahdi ir akzifes likumi, schenku skaitka apobeschofschana, higienisku — weselibai laifigu ap-stahflu pahrelabofschana walfti, isglitibas isplatischana tautā. — Schahdas domas naw nekahdas no m a n i s idomotas „tehes“, naw nekahdi „jauni preekschilumi“, bet zitur

jau senlaidus aifhtia pateefiba, ko B. kgs laitam nepashtf. Schahdi eeflati zihna pret alko-holismu bijufschu wisnopeet-nateem, spehjugateem fahitibneekteem zitauteeschds. Ari fahitibas beedribam sawa nosihme, kad winas rihkofschas prahitigi. Bet pee mums tas deemscheht naw. Tomehr wimu panahskumus neworam nebuht aifhtit par weenadeem ar teem staitseem, kureem jaaprahda fahitib-neeku leelais daubsums ahfsemes. Wini daubf no eerat-ftijufchamees fahitibneeku listes to padarijufschu itai azu-mirka eelaisumā un pehjal dshruschi, ta senal. To aifhtit starp ziteem fahitibas listibas pasinejeem ari Baer's. Starp fahitibas beedreem wisleelatais daubsums ir tahdu normalu zilweli, kuru baudijsama isfalkums weselibas robezhāe, kas nelad nebuhtu palikuschi par dshrejeem: Zihstis alko-hola upreus, kuras eedstniba un apstahfti speedufschu padotees schuhpibai, fahitibas beedribas ar spredifkofschanu laitam isglahbuschus itai retus. Kur naw labas semees, tur spredifkofschanas sehla neufdihgt, bet isnih'ft. Wismaf skaitteem, tam joapfihme fahitibneeku daubsums beedribas, walftis un wifa pasaulē, naw lihds schim wehl nekahdas leelas nosihmes, ja geibam pahree-zinatees par fahitibas beedribu darbibas eespehju. Tee nekahda fina newar nojazit atgreesfo schuhpibas upuru daubsumu. Tapat tee ari nezil nenofala, zil zilwelus fahitibas beedribas teescham aiffargajufschas pret schuh-pibas sehrigu, nekandamas alko-holisma dihgteem wimu organifma eewetotees. Tur wajadfiga nopeetnaka statifika, nela lihdschineja. Nenoleebu fahitibas beedribam sawu nosihmi. Wimu panahskumi finams apstahftis bijufschu teescham leeli, bet til briehtifschigi wini nelad naw bijufschu, kahdus tos fahitibneeki teho. Wismaf beedribu nosihme weenuehr janofstahda semaku, nela walftis nosihme fahitibas zihna. To mums mahja lihds-chinejees peedshwojumi un turpmal tas buhs wehl wairal. Sahitibas beedribu panahskumi proporzionali atlarigi no isglitibas stahwolkā, kahdu wimu beedri eenem, no apdomi-bas, ar kahdu winas rihkofschas, un no tas asprahitibas un lau-schu apstahflu paschichanas, ar kahdu winas peeslejas tautas fahshweil un fetu winas attihstibai. Tamdeht jozigi, ka B. kgs,

kas ari schij manai „jaunai tehjei“, kuru Baer's un ziti jau senlaidus usflahdijufschu, nepeekrihi. Rahdi B. kgs „jau gadu deimiteem par labu airaftee“ prinzipi, tas naw isfinoms laitam gan weeniga attureschans no tatra alko-hola pileena. Zil tas prinzipis weegli formulajams! Tilpat weegli, ka pasaulē maf zilweli ar zil nezil patstahwigu rakituru, kas naw til weegli lokami no apstahflu waras. Par koi leelu faktoru zihna pret schuhpibu B. kgs zildina wisu turigo un isglitoto schkiru peemehru. Teem wajagot aifajitees no alko-hola, intelligenzei wajagot eet ziteem ar labu preekschihni pa preekschu, tad schuhpiba isnihfchot. Ja eewehrojam, zil maf itin ihpaschi muhsu laifos semafas, neisglitotakas schkiras kuhkofschas us inte-ligenzes peemehru, zil femifschas wimu interesees, zil pre-lifchi jo beschi wimu dshwes apstahfti, zil maf itin se-wifschu tagadne, briehtibas laifmetā, sematee kuhkofschas us augstafajeem un sagaida no wimu aifghadibas, tad ja-briehtas, ka togad wehl war tahdas domas isfajit. Wi-dus laifds, kundstibas — wehrdbibas laifmetā tam wehl bija tahda nosihme, bet muhsu deenas wairs ne. Se-malās schkiras koi maf eewehro, waj kahds B. kgs atfajitees no alko-hola, waj ne. Itai weenā fina isglit-otakee war peepalihdset isnihzinat schuhpibu neisglitotato laufschu starpā. Pirweem ir finatnes eerofschu rotā, wini war gahdat par tumfibas isnihzinashanu tautā, par finatnes, likumitas nobidingscham laufschu aprindas. Kam jadob preekschroka zihna pret schuhpibu, waj meh-renibai, waj pilnigai atturibai no alko-holifkeem dshrejeem? Jau eepreeksch aifrahbijam, ka abfojota attureschans no alko-hola naw finatnifki pamatota, jo alko-hols naw abfo-luta gifis, ta to B. kgs apgalwo. Bet ko scheit jala peedshwojumi? Tee teekas apgalwojam, ka fahitibas beedribu darbiba itai tad spehjiga, ja aifhtit pilnigu attureschans no alko-hola par wajadfigu. Bet waj fah-tibneeki nelad sawa muhschā nebauda wairs nebs weenu alko-hola pileenu? Tas naw eespehjam. Sahtu weida tee peespeefii eebaudit flimibu atgahdijums alko-holu, ta tad abfo-luta attureschans no alko-hola wahrdā pilnā nosihme naw eespehjamā.

*) „Sweedri fahitibas beedribā“ bija par beedreem patf karalis Dflars, lara ministris Sparre, flawenais kimitis Bergelins u. t. t.

mahtes firds mohlas, tad tas isfallusche behrini prasa ehst un winau nam to dot? Ja „pukischi apgahdataji“ daudf mas spehtu eedomatees, daudfmas saprast mahtes juhtas, kurai joredf sawi behrni, la suneki falltot un bada mirstot, tad wini til weegsprahitigi nemergatos par seeweefchu emanzipaziju. Zil schauschalaini truhzigds apstahldds nahf leelaka dafa atraitnu, to gan latram wajadsetu finat, bet seeweefchu emanzipazijas pretineeki leelas ta nesinot, preelisch atraitnu molam ir winau firdis ledus aukstas, bahrimu waimanas winau idealas aufis nesahfird, lai atraitnes klisti ta no weena, la oira ar lahdu suna lumofu atraiditas un turpina sawu moku zelu, la paschas redi. Bes wehtra lozitam pukitem, atraitnitem, ir wehl zitadas zeeschulites, tas ir tabdas, kuras ari ir eelighoguschas laimigi laulibos ostā, bet winau laime drihs nobeipufees, jo wihri pehz ihfa laika tas beigusch mihslet, apgahdat, newis tadeht, la winas nebuhtu mihslestibas zeemigas un la wina nebuhtu spehjigi tas apgahdat, bet tadeht, la tee ir ofoli, kuru fatnes jau jauniba aispumuschas, un tadeht godiga kreeta seewa tabdu truhdoschu ofolu nespehj ilgam laitam pee sewis faitit, lai ari tai buhtu labaka eugeta firds, lai ari ta buhtu til daifa, la senlaitu tehls. Winas ofols leezas atpafat uf to pufi, kurai tas sawu jaunibu seedojs — wina deefgan lahee eenahkumi, ar tureem waretu seewu un behrnus peeteelofchi apgahdat, nepeeteel wehl winau pascham ween, wina isdihwei ahrpus mahjas, kur dijsch ofols representejas. Kas tam dafas gor mahju? Dsihwees beedre lai dara to sin, lai nem kur grib naudu, tad behrneem jamatsa skola, japiet grahmatas, jagahda drehbes, jagahda ari par ufuru. — Paradu beht, kuras wihra jautri uf dsihwodams eestahfite, wehl teel atnenta laira labaka leetina. Schauschaligi tabdus skolas pilnigi tehlot, la un ar lo dafcha laba pufite teel no wihra apgahdata, ta la wina war pat gandrihs weeglati ufelpot, tad nahwe tai winas apgahdataju atnem, tad ta ta fatot lihds ar wihru ari lahdu datu sawas behdu nastas lapā aprof. Kas war usklaitit wifas tas zeeschanas, kas nereti jaitura tabdam seeweetem, kuras preelisch paschusturas zihnās naw sagatawotas. Dafchas seeweetes gan tabda gadijeena, kur palikuschas bes apgahdibas, sin paschas few zelu lausi uf passtahwibu, bet lahdi grehumi winau pee tam naw japahtwar, lai (la dafchas wehl ar behrneem) bes materieleem lihdsfeleem few ihlihdsetos un ismahjos lahdu darbu, ar lo maifi pelnit. Waj tad teescham seeweete ir radita preelisch tabdam zeeschanam? Waj mehš neta nedrihtstam darit, lai winau tabdi sagatawotu, la lai wina eespehtu schim zeeschanam kurmehr iswairitees? Emanzipazijas pretineeki gan fahas, seeweetes la pukites apgahdatajot, bet kad pukites grib sawas galwinas pret faules gaisnu greeht, zenschas pehz gaismas un isgihitibas, tad scho „pukischi apgahdataju“ lahjas samin winas pihichids un tee nebeids par winau nurgatees. Perahdrei taitchu, „pukischi apgahdataji“ sawus wahrdus pateefiba, la tadeht, la seeweetes jau teel apgahdatas, mums emanzipazijas newajaga. Sahdajeet, la wifas seeweetes

teel isprezetas pee wihreem, kwi tas mihs un spehj ta apgahdat, la paschas naw peespeestas pelnit. Sahdajeet, la atraitnes teel apgahdatas un tam naw jamozas isfamisuma. Ja juhs to eespehjeet peerahdit, la wifas mahsu few weetes ir ta apgahdatas, la tam naw wajadfigs pascham few maifi pelnit, bet tas war palautees uf wihru apgahdibu — tad ari mehš teifst, la mahsu seeweetem newajaga sazenitees ufsturas zihna. Lai winas tad sagatawotas, tilai par freetnam nama mahtem (uf to jau ari ta la ta latrai seeweetei jafogatawotas), saprotams, la tam nedrihtstetu ir tad augstaku isgihitibu leegt. — Bet lamehr juhs newareet wifas seeweetes tabdi apgahdat, la isfakteet, lamehr mums ir til daudf zeeleju neapgahdatu pukischi, tikmehr mehš zentifi meš wifseem spehkeem seeweetes pabahst, lai winas zaur godigu darbu spehtu ari paschas semi apgahdat tad, kad tam zitu apgahdataju naw. Lai ari seeweefchu emanzipaziju isfleegt par lahdu ween nu kurais to grib, mums ta ir jagenichas tabda nobibinat, lahda ta buhtu zilwezei par laimi un spehhibu. Ta ir gaisma. Waj pehz gaismas lai mahsu jaunamas nezenschas? Waj gaisma tam koitiga? — Ne! gaisma til tumshu un aisspreedumus isnihzina un fadraga. Tadeht ir tumshā newar eeredset gaismu, kas eelej firdis jaunu dsihwibu. Lucht, la pukites fnerdhas pehz faules gaismas un tant aispirgit, aug, fako, ufseed un — „pukischi apgahdataji“ seltneem — pukitem gaismas nenofleezas. Waj wifas, kas fako, seed un dwahcho nepanishit, ja tam seedsam faules gaismu? Neleegam gara gaismu, scho dsihwibās spehtu ari mahsu seltneem. Bet seeweefchu emanzipazija ir ari brihwiba. Nemis brihwiba un swahadiba no goda, titumeem, bet brihwiba un swahadiba no negoda, netikumneem, nestingra, nekretina rakitura un nespehjas semi godigi ufstureet. Ne netillik, ne nefehichis, ne ar zis lahds negantnees wj negantneezee par brihweem sawumi, bet gan par wehrgeem, jo tee wehl naw spehjuschī faraufit tas faites, los minus pee tabdam leetant faisto. Tilai tur, kur brihwiba, ari war buht runa no tilumibas un kreemibas, tilai tur, kur krahshnas brihwibas roses seed, seed ari skaidras newainibas liliās — un tilai tur, kur gaisma un brihwiba, ari war buht runa no peenahkumeem un zilwezes idealeem. Tadeht lai isplatas seeweefchu emanzipazija, lai atpibd gaisma un brihwiba!

No eelichjemes.

a) Waldibas leetas.

Ar Keisara Wajesates Wisaukstako atlanju wifā walfitir usfahla dahwanu lasi schana preelisch peeminetta zelschanas Deewa meera dufoscham Keisaram Aleksandram III. Maslawā.

To pasinodams, Widsemes gubernatora kuzgs wispahrigi isstudina, la dahwanu grahmatas preelisch dahwinajumu eeraktiichanas, tilihds buhs gatawas, tiks isdotas

isghadām estahdem un personam: 1) gubernatora lanzelejaj; 2) Widsemes un Sahmusafas brunenezibas lanzelejaj; 3) wifseem piljehtu galwam; 4) Rigas un Turjewas polizijimeistareem un wifam aprintu poliziju waldem; 5) semneeku leetu komisarceem; 6) Rigas un Turjewas abu gilbu eltermanceem; 7) „Rischli Westnita“, „Duna-Zeitungas“, „Rigaer Tageblatt'a“, „Rigasche Rundschau's“ un „Waltijas Wehstnescha“ redaktijam. Dahwanu grahmatas buhs nopelshchamas kwihdes, kuras isdos dahwinatajeem. Dahwanu lasi schana pastahwds lihds 1. janwarim 1895. g., lihds kuram terminam grahmatas, la ari dahwanas waj kwihde par to, la nauda eemalsata, rentejā, janodod gubernatora lanzelejā. — Reatkarigi no ta ir usdots wifam rentejam dahwanas minetam noluhkam nemt preti no primatpersonam. Par eenahkuscham dahwanam tiks sinots Subernas amife. **Walfispadome** nolehamise, la teesu palatu spreedumi primatu personu prawās ar kroni, ispidami preelisch lahajijas subdsibas ispreeschanas, tas ir, ja pahrsuhdetajs ir privat-persona, turpreti ja pahrsuhdssetajs ir krona interecham aistahwetajs, tad spreedumi naw eepreelisch ispidami. **Walfisbankas** pahrwalditajs isfimo „Waldibas Wehstnesi“, la 1. eelischejā 1864. g. premiju aishnehmuma 5 proz. bitetes pahrmainamas pret jaunam bitetem, jaunu kuponu lofschnu isdewumu weeta. Wezas bitetes no sch. g. 15. novembra fahlot, eesneedsomas pahrmainai Peterburgas walfisbankas kantora depofitu nodaka un no sch. g. 1. deembra ir wifds zids min. bankas kantords un nodakas. Beefuhit atlaufs ari pa pasu. **Rigas pasta-telegrafa** apgabala notikuschī fefofchi pahrgrosijumi: pahrzelti: Walmereas pasta-telegrafa kantora VI. schkiras eerednis Alberts Dirums un Rigas pasta kantora eerednis Wladimirs Plietins — pirmais uf Romestalna pasta-telegrafa nodaku, otrais uf Majoru pasta nodaku; Jelgawas kantora VI. schkiras eerednis Konstantins Petrows eezelts par V. schkiras eeredni un pahrzeltis uf Walmereas pasta-telegrafa kantori; Rigas pasta-telegrafa kantora VI. schkiras eerednis Juhils Silinsch eezelts par V. schkiras eeredni; Zehsu kantori par VI. schkiras eeredni peenemts Heinrichs Wulerts; peenemti: Sergejs Geinrichsons un Augusts Riteneeks — pirmais par apgabala pahrwaldes kanzelistu un otrais par rakstvedi. (W. G. A.) **Par Rigas-Walmereas** apgabala goda meerteefnesi, la „Wald. Wehstn.“ fimo, eeweheles Sahmu salas goda meerteefnesis, barons Berns von Freytags-Voringhovens. **Zehsu-Walkas** apgabala 7. eezirtna meerteefnesis Sameljews eezelts par Masanas apgabala teefas profutura beedri. **Walfas I.** seaneeku wirtscheja sch. g. 15. oktobri pahrzelta no Wilku muishas (Bez-Wilkas) uf Palzmary

3f fahitibas beedribu wehtures islajami tikpat daudf faktu, kas runā par labu absolūtai atturibai, la ari mehrenibai. Ta tad prattistee peedsihwojumi scheit mas lo mahja. Mehš pahststam beedribas, kas paschas isplatiuschas weeglu alu, lai tas isspeestu brandwihnu is tautas widus, un apspreedumi mahs mahja, la winau bijuschī labi panahkumi. To paschu peedsihwojuschas ari waldibas, paanghinadamas brandwihna un paseminadamas alus zenas. Tandeht mums jaturas pee finatnes eewehrojumeem, jo wina wislabali wardes atrifinat jautajumu: waj drihtit dsert mehreni, jeb waj mums jaatturas no laira alkohola pileena weenumehr un wifadds apstahldds? **Atsihtu,** la w e f e l s zilweks, kura gars atihitits, kura gara stahwollis nesatrahzinats, rahms, bes raisem bes laislibam, lam laba bariba un peeteelofchi daudf newainigatu haudijuma weelu, ar lo apmeerinat sawu haudijuma isfallumu; lam labs dsihwollis, spehkeem un baribai peemehrots darbe, peeteelofchi atpuhtas laika un tihra gaisa; atsihtu, la tabds war isfiki bej alkoholisteeem dshreeneem. Wina haudijuma isfallums apmeerinats, lihdsfwaru dwehseles jeb gara dsihwē ufstur isgihitots prohts, laimi peefchir finatnifu un tikumifu jehdseenu pahrdomaschana un mahslas haudijumi. Sadsihwes raises un ufudinajums otahlina nodroschinats fadsihwes stahwollis. Bet lahdi ir atgadijumi, kur mehreneem alkoholistu dshreenu leetoschana peelaishama, wismas atwainojama?

kumu un wahjibam pehz leeleem ofins saudejumeem, pehz ilgās pumeschoshanas un strutoschanas is lahdas bruhzes, fchos dshreenuis toti beechi nosaka flimneekem, kas iswefefojas, bet wehl wahji*). Schee dshreeni schahdus flimneekus spehjina, radidami labaku ehngribu un uftrahdami mrefās igulus. Boti eesgeniti alkoholisti dshreeni ari fefofschās flimibās: tifus, tolera, dijenterija (ofins sehrga) „afins fagistechana“ (piemija) u. wehl zitās. Schahdās atgadijums ahrsti flimneekem dod brihischeem weselām nedekam aplahri stiprus wihnus, lai ufstureu wahjos spehtus. Panahkumi toti labi, to redsam flimnijas. Ari diatetiskai leetoschana, ehngribas weizinaschana! Nothnagels eeteiz stipru, labu alu, sinams — ne pahrmehra. Bet ari zids, neween flimibu atgadijums alkohola leetoschana brihischeem noderiga. Baer's faka**): „Drejadi — ir leela apstahktu rinda, kur alkoholan, lai gan bes ta ari war isfiki, tomehr leels noderigums un kur tas ispelnas atfinu. Mehrenā daudsumā leetots, wisch weizina mahsu meefās wegetatimo darbibu, ir labdaris pee gruhita darba, pee noguruma pehz leelām puhleu. Masa mehra leetots, alkohola ir patihkami ufudinata gara stahwolla, omultigas fadsihwes un jautras, zidinatas paschafinas zehlons.“ „Wisch ir weenigais brihnuma lihdsfelis pret til daudsam fadsihwes klintim, no kurām weenam jaapbrauz wairat, neta otram.“ Waj tandeht jau mums mehrenā alkohola leetoschana aisseefama, la pahrmehriga kaitiga? Waj mahsu apstahktids dafchs labs schuhpa naw atwainojams, ja pahst wina stahwollis? Waj dafcham labam tas naw weenigais lihdsfelis, lai tilai uf azumirli atswabinatos no dsihwes raisem un asaram? Mahsu loikds wehl ir tabdi apstahkti, mahsu zimilifazija radijuse daudf tabdas pelles, zaur kurām tilai pilnigi wefels zilweks, garigs un meefigs milks war iskultees zauri bej alkohola leetoschanas, wahjakam zilwekam tas naw eespehjam, wisch atrod apmeerinataju, glahbeju un spehjinataju patiga alkohla. Tandeht lihds ar Baer'u

peestrihtam Pappenheima*) domam, kurfch faka: „Kā zilweku dshinta tagad attihstijids un atrifinajids, alkoholistee dshreeni palikuschi par wajadhibu preelisch wifseem turibas un isgihitibas pahshpeeneem, preelisch laira wejuma un lairas fahrtas. . . . Kur alkoholistee dshreeni lahdreif atrahī, tur tee, la leelas, atrahī preelisch wifas zilwezes muhscha. Mehš waram tilai pehz schuhpibas isnihzinashanas, pehz mehrenas, bet beechas eebaudishanas aprobeschoshanas, pehz to maifijumu isnihdeschanas zenstees, kas toti bagati ar alkoholu.“ Zilweze nelad nesafneegs to stahwollī, kur deewi mitis semes wirts, laimiba smeedami un deedami, kur wifā kaunumi, raises un rahpes buhs suduschas, kur schuhpiba buhs pilnigi isnihdeta un „prahtigais“ zilweks pehz sawa gudra padoma eefahrtos idealu, laimigu dsihwi, haudidams tilai nelaitigus haudijumus un ari tos ar apfinu un mehru. Tomehr mums jagenichas schuhpibu aptarot, zil ween eespehjam, mums jamehgina sawu stahwollī pahrlabot. Tas ir laira zilweta tikumiskais peenahkums. Wiswairat nelaimes un flimibu rada destiletee alkoholistee dshreeni taulā — brandwihns. Mums jagenichas wispirms isnihdet brandwihnu, mums tas jaapfaro wisfadeem lihdsfeleem, wisnopeenati. Kamehr alus wairat noder jautribas brihischeem, aispirdsinaschana un atpuhtoi, lamehr brandwihns apmeerina tilai ihstos schuhpas. Wina naw baribas weelu, wisch, sanredanis leelus alkohola daudsumus, sagrausch meesu, raksturu un tikumibu. Mums wismas jagenichas, la brandwihni itlu isgatawoti is labām weelam, la tee buhtu zil eespehjamis tihri no kaitigām weelam. Ari alus beechā un pahrmehrigā leetoschana aptarojama. Aispirdsinaschana un jautreem brihischeem mehš winau noleegi newarehtim, kaut ari medizina aishrahda, la dafchi reti zilweki fahlimst pat tad, kad hauda alu deefgan mehreni. Tur wainigs scho zilweku wahjais organisms. Kā wifās fadsihwes zihnās, ta ari scheit nedrihtstam peemirft, la tauta prasa pahrdomatus darbus, nopeetmibu un finatniski dibinatu pastahwibu.

*) Salihds. „Arzneimittellehre“ von Nothnagel. 536, 537. lap. p. 12. lap. p.

*) Pappenheim. Die Sanitätspolizei. II. Aufl. Art. Alkohol.

Sludinājumi.

Zaur Deewa meera aismiguschā, neajmirstamā Keisara Aleksandra III. nahwi un zaur muhsu tagadejā Wisihehlīgā Keisara Nikolaja Aleksandrowitšča uskaphichanu uš Trona, ari swehtku deenas ir mainijuschās, kamdeht jawu

Widsemes Laika grahmatu 1895. gadam

nupat no jauna pahdrukaju un tani eeweetoju

wiņas jaunās swehtku deenas,

kā tahs turpmat taps šwinetas.

Makša paleef ta pate: Ne-eseeta 100 gab. 5 rbl., eseeta 10 kap. gabalā.

Augszteenibā Ernsts Plates, Rigā, pee Petera basnijās.

Azu nhrsts Dr. L. Blumenthals, Rigā, majājā Kaleju eelā Nr. 16, Raku celā tumumā, peenem tagad ažu sliunre- fno lauru deenu no pulstien 1/10 libf 1/2 12 pr. pušd. un no pulstien 5 libf 6 pež pušd. Swehtdeens un swehtku deenas no pul- sten 12 libf 1 pež pušd.

Adwokatš A. P. Stroinoy tagad dšhw leelajā Kaleju e 2 trep. augšā, pretim postar Unemas živil- un tr mešhanu.

Dentes Fwihtes uš Jelloba Stult wahr ir pafaudets. Gedig- jibas alau war nohet restoracijā, Remerčas

Janna... hras dāmu dr... samu grib... eiktees Ru- geneetu eelā Nr.

teek mellet... eelā Nr. 20, pre- tim Kap'a

amun uš "W... Week" libf... risko Peelikum' un... ibas Peelikum'... as P. Wehka lga, seenes Jaunā muiškā.

No Walstsbankas Rigas kantora.

Oktobra 26. d. Wisaugstati dota atkauja mišpahrim lafit nau- du pecminekta zelschanaš Makšawā, Deewa meera oisgahjušchajam Kungam un Keisaram Aleksandram III.

Cemakšajumus nem pretim Walstsbankas Rigas Kan- tori lauru deenu, parastās weifala fundās.

Wiršsekretars: Fr. f. Sermet.

Sw. Peterburgas tirgošchanas namš F. Junker, Rigā,

Rahnujcha pagrabs,

ee-ēja pretim Braheem Kamarin,

peedahwā jawu

krahjumu Kreewijas wihnu.

Wihnu istabas.

Wihnu tirgotawa un schampanu fabrika

Universel Grand Champagne.

sec, demi-sec, doux,

pež Frankfurtu parauga (pudēš rudšis) pagatarotš no

Ludw. A. Schweinfurtha,

Rigā, Grežneetu (Sinder) un Maršal-eeļu stūri.

3-registru ehregeles,

jaunas, lehti pirkamas Weetaw- Deleenes Geeribwās. 3 Diolinš.

Rigā, Kungu eelā No 22, Rigā, Haffer- berga namā.

audekli, linu un pakulu dšijas Rigas manufakturas noliktawā pee K. Lorch & beedr., Rigā, Kungu eelā Nr. 22.

E. Larsen'a

seltnu, sudraba leetu weikals

tagad atrodas:

Leelajā Jaun-eeļā Nr. 13.

Manā apgahdibā isnahja

schahda jauna grahwata:

Domu-rafsti,

rokas-grahmata skolotajem, šaraktiis skolotojs N. Laiminšch. Makša: broscheta 1 rbl., glihi ee- seeta 1 rbl. 20 kap.

Apstellesjumus isdara ari par pašu. Naudas weeta peenemu ari markas.

J. Brigadera grahwatu pahdotawa, Rigā (Berga bazarā).

Pahredodamas muhra uhdens dšerawas

ar 4 gangeem un jaunām blakus ehkam. Tumas finas sem adreses: Г-пу П. Синкевичъ, Сяплево Пониск. волости, Люцинскаго уѣзда, Витебск. губ.

Jau no 1864. g. pahrahwoškā

J. W. Mündela

Rigas gummija pretšhu fabrika

peedahwā leelumā un masumā

wislabakās

gummija galaschās

wislehtaki.

Fabrikas noliktawa:

Kungu- un Petera basnijās eeļu stūri.

Pirmā Kreewijas ugunsapdrošhinaschannas brederis,

bibinata 1827 Peterburgā.

Pilnigi cemakšats pamat kapitals 4,000,000 rbl.

Rezerwes kapitali 3,000,000 rbl.

General-agents: R. John Hafferbergs,

Rigā, Kungu eelā Nr. 22.

petroleja=motori „Wulkan“,

turu uštadishana neprasa netahdas ihpachas atlausas (konsejijas), netahdas gildeš nodokins (pež minist. nolchuma no 2. augusta 1893. g.) un netahdas šewišchlas buhwes, un las ar weentahrschu petroleja lampu šrahda pilnigi drošchi, bej tahdām breejnam un tauwigi un neprasa netahdas dahrgas apšalposchanas, ir cewešrosami padariti weentahrschaki un pahrelaboti un winu genas ir cewešrosami pafeminatas, tā tad wint ir wislehtakais, wispeeneimigakais un patiškamais darba spehts šihrahpucejibā.

Langensiepen & Co., Sw. Peterburgā,

dšels un metala leetuwa, mašchinu un elektrotehniska fabrika.

Saru weikals (filiale) Rigā: leelajā Rehninu eelā Nr. 32.

Telefons Nr. 544. — Telegramu adr.: Langensiepen, Rigā.

Krahjumā atrodas un top pahrdots:

Armaturas wisadas sortes preesch twaika laileem un twaika mašchinam, uguns šprizes un dahrsu šprizes, pumpji wišām wajadšibam un lairā leelumā, šabriku wajadšibu leetas wisas sortes, amatneeku mašchinas preesch dšels, metala un kola, elektriskās apgaismoschanas cetaines, elektriska spēhka pahrweschanas cetaines, elektriski dšelsžeti.

Manā grahwatu uu bišchu drulatawā un Latweeschu grahwatu pahrdotawā, Rigā, pee Petera basnijās, dabujamas

Jaunās Widsemes Dšesnu grahwatas

wižadšs eesehjums.

Ernsts Plates.

Kat 1895. gadam wajadšigās

kantoru grahwatas

laikus apšlektu, to laušf

Augusts Lyra,

papiru, rakstamu un šihnejamu leetu pahrdotawa leelumā un masumā, kantoru grahwatu un tumertu šubrika

Librimekoschu

pehrlu-kašiju

55 lab. mahz., dedšinatū

56 kap. mahz., tā ari paššhtamo

pehrlu-kašiju

par 60 lap. mahz., peedahwā

Brahli Kerkowius,

Sinder eelā Nr. 8.

Dubult-

grahmatwešchana.

Katrā laikā

pafneesu pamatiq mah- zibu dubultā grahwatu un rešinu wešchana, tā jau wai- rat gaduš. Samakša par to mehrena. Ihdewigds gadi- jumds tšlōi jaweem mah- zelleem peepalidžu weetas dabut. Petetiščhannas no pilst. 3-5 pež pušd., Rigā, Dšer- namu eelā Nr. 110, pacterā.

J. Sibpols,

praktiškā grahwateis un Rigā-eeļu- amatin. wal- beedr. krobj- un ašidewu las- ses lafsees.